

МОДУЛЬ 1. «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Загальні поняття про облік і його роль в системі управління. Види господарського обліку: оперативний, бухгалтерський, статистичний. Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий. Взаємозв'язок між видами обліку і обумовленість їх існування в умовах ринкових відносин відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Функції та принципи побудови бухгалтерського обліку. Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Предмет і метод бухгалтерського обліку, їх характеристика. Концептуальні основи та методичні прийоми побудови бухгалтерського обліку. Методичні прийоми: вартісного вимірювання, грошової оцінки, двоїстості, доказовості, періодичності та безперервності. Етапи та елементи спостереження та доказовості. Поетапне відображення господарських явищ та фактів бухгалтерського обліку та звітності.

Бухгалтерський баланс

Поняття балансу, його значення і використання в управлінні. Побудова балансу, зміст статей активу і пасиву, їх групування та оцінка. Загальні вимоги до фінансової звітності. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Поняття про рахунки бухгалтерського обліку, їх будова, взаємозв'язок між рахунками і балансом. Подвійний запис, його суть і контрольне значення. Бухгалтерські проводки. Порядок записів на рахунках, поняття сальдо та оборотів. Порядок виведення сальдо на активних, пасивних і активно-пасивних рахунках. Рахунки синтетичного і аналітичного обліку. Узагальнення даних поточного обліку. Оборотні відомості, їх види, порядок складання. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку

Оцінювання в системі бухгалтерського обліку

Сутність оцінювання та вимірювання в фінансовому обліку. Натуральні і грошові вимірники. Оцінка активів на дату придбання: первісна вартість активів, справедлива вартість. Оцінка активів на дату передачі (обміну) активів. Оцінка з урахуванням зміни вартості грошей у часі. Оцінка за ліквідаційною вартістю.

Документація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Правові засади регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Визначення первинного документа. Документування як складова частина методу бухгалтерського обліку. Класифікація документів, їх структура, вимоги до заповнення. Документообіг, його організація. Порядок прийняття, перевірки і обробки документів. Суть і значення інвентаризації. Види інвентаризації. Поняття та класифікація облікових

реєстрів. Характеристика основних форм ведення бухгалтерського обліку. Автоматизовані форми ведення бухгалтерського обліку. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах. Збереження облікових реєстрів.

Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку

Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку. Порядок проведення інвентаризації і виведення її результатів. Етапи проведення інвентаризації: підготовчий, етап перевірки, підсумково-аналітичний етап. Порядок виведення та відображення результатів інвентаризації в бухгалтерському обліку.

Теоретичні основи обліку активів підприємства

Класифікація основних засобів і їх оцінка. Облік надходження та вибуття основних засобів на підприємстві та їх документальне оформлення. Облік утримання необоротних активів. Характеристика рахунків для обліку необоротних активів. Типова кореспонденція з обліку наявності та руху необоротних активів. Класифікація виробничих запасів та складський облік. Оцінка запасів при надходженні на підприємство. Первісна та справедлива вартість запасів. Оцінка запасів при їх вибутті. Характеристика рахунків для обліку запасів. Типова кореспонденція з обліку наявності та руху запасів. Класифікація грошових коштів. Порядок ведення касових операцій в національній валюті, його нормативна база та завдання обліку. Документальне оформлення касових операцій. Форми безготівкових розрахунків, їх характеристика. Документальне оформлення руху грошових коштів на рахунках в банках. Облік безготівкових коштів в системі бухгалтерського обліку. Облік грошових коштів в іноземній валюті. Поняття валютних цінностей та класифікація валют. Визначення та відображення в обліку курсових різниць. Облік надходження та вибуття іноземної валюти. Документальне оформлення операцій в іноземній валюті. Облік операцій на валютних рахунках в банку. Визначення, оцінка та класифікація дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Види розрахунків. Облік розрахунків з різними дебіторами. Облік розрахунків за виданими авансами. Розрахунки з підзвітними особами. Розрахунки за претензіями. Розрахунки з відшкодування заподіяного збитку. Облік сумнівної і безнадійної дебіторської заборгованості. Інвестиції: поняття та оцінка. Відображення довгострокових та короткострокових фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік власного капіталу

Визначення та класифікація власного капіталу. Порядок визначення власного капіталу на підприємствах різних форм власності. Облік формування власного капіталу при створенні підприємства. Умови змін власного капіталу та порядок їх відображення в обліку. Розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Облік зобов'язань

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття в фінансовій звітності. Умови визнання зобов'язань.

Облік довгострокових позик та векселів виданих. Облік довгострокових зобов'язань по облігаціях. Довгострокові зобов'язання з оренди. Облік відстрочених податкових активів і зобов'язань. Облік інших довгострокових зобов'язань. Облік довгострокової та поточної дебіторської заборгованості. Облік резервів сумнівних боргів. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік операцій з короткостроковими векселями виданими. Види податків та їх відображення в обліку. Порядок нарахування заробітної плати. Види утримань із заробітної плати. Види страхування. Загальнообов'язкове державне страхування. Порядок нарахування внесків та їх сплата на рахунках бухгалтерського обліку. Облік розрахунків по інших операціях. Облік забезпечення зобов'язань. Характеристика рахунків для обліку зобов'язань. Типова кореспонденція з обліку зобов'язань та документальне оформлення.

Облік витрат діяльності підприємства

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати виробництва та її розкриття у фінансовій звітності. Групування витрат виробництва за елементами. Групування витрат за статтями калькуляції. Облік прямих витрат. Облік витрат основного і допоміжного виробництва. Облік загальновиробничих і адміністративних витрат. Облік допоміжного виробництва. Облік виробничих витрат. Облік незавершеного виробництва. Методи обліку витрат і методи калькулювання собівартості продукції.

Облік доходів і фінансових результатів

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи, витрати і фінансові результати діяльності та їх розкриття у фінансовій звітності. Основні вимоги до визнання, складу та оцінки доходів і фінансових результатів діяльності. Класифікація та облік доходів і фінансових результатів за різними видами діяльності. Порядок формування та облік фінансових результатів за різними видами діяльності. Бухгалтерський облік прибутків та збитків. Облік поточного використання прибутку. Розрахунок прибутку, який підлягає оподаткуванню та його облік.

Узагальнення бухгалтерської інформації у фінансовій звітності відповідно до Національних та Міжнародних стандартів

Мета, склад і принципи узагальнення бухгалтерської інформації у фінансовій звітності, визнання і розкриття її елементів. Склад і форми фінансової звітності та використання її даних для управління підприємствами. Поняття гармонізації та стандартизації обліку у світовому масштабі. Світові моделі обліку. Розробка, впровадження та загальна характеристика міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Національні підходи до впровадження МСФЗ. Відмінності та порівняльна характеристика узагальнення бухгалтерської інформації у фінансовій звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://goo.gl/drzYKY> (дата звернення: 07.02.2023).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 : станом на 10 серп. 2021 р. URL: <https://goo.gl/g1FTwC> (дата звернення: 07.02.2023).
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» : Наказ М-ва фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 : станом на 3 серп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення: 07.02.2023).
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ М-ва фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://goo.gl/tJHzkH> (дата звернення: 07.02.2023).
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи” : Наказ М-ва фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://goo.gl/PQRdh1> (дата звернення: 07.02.2023).
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 “Запаси” : Наказ М-ва фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://goo.gl/B2Ydxx> (дата звернення: 07.02.2023).
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість” : Наказ М-ва фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://goo.gl/dG4PHQ> (дата звернення: 07.02.2023).
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" : Наказ М-ва фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://goo.gl/eRvLp2> (дата звернення: 07.02.2023).
9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” : Наказ М-ва фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://goo.gl/erNj4c> (дата звернення: 07.02.2023).

Допоміжна література

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с. URL: <https://goo-gl.me/WbiMh>
2. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 –Економіка. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с. URL: <https://goo-gl.me/OXgOw>
3. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік : навчально-методичний посібник. Старобільськ : «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с. URL: <https://goo-gl.me/v3AeO>
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) : практич. посібник / [упоряд. Безверхий К. В.]. К. : Центр учб. літ., 2015. 226 с.

МОДУЛЬ 2. «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК»

Основи побудови фінансового обліку

Основні принципи організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Функції, завдання та організація фінансового обліку на підприємствах. Фінансовий та управлінський облік. Облікова політика підприємства.

Облік грошових коштів

Класифікація грошових коштів. Порядок ведення касових операцій в національній валюті, його нормативна база та завдання обліку. Документальне оформлення касових операцій. Аналітичний та синтетичний облік наявності та руху грошових коштів в касі. Облік інших грошових коштів. Форми безготівкових розрахунків, їх характеристика. Порядок відкриття поточних рахунків та здійснення операцій за ними. Документальне оформлення руху грошових коштів на рахунках в банках. Облік безготівкових коштів в системі фінансового обліку. Облік грошових коштів в іноземній валюті. Поняття валютних цінностей та класифікація валют. Визначення та відображення в обліку курсових різниць. Облік надходження іноземної валюти. Облік вибуття іноземної валюти. Порядок продажу та придбання іноземної валюти. Документальне оформлення операцій в іноземній валюті. Облік операцій на валютних рахунках в банку.

Облік фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції: поняття та види. Визнання та оцінка фінансових інвестицій. Документування, синтетичний та аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій. Відображення операцій з обліку довгострокових фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку. Характеристика рахунків з обліку поточних фінансових інвестицій. Відображення операцій з обліку поточних фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік дебіторської заборгованості

Визначення, оцінка і класифікація дебіторської заборгованості. Характеристика рахунків з обліку дебіторської заборгованості. Документальне оформлення та облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік сумнівної та безнадійної заборгованості. Облік та документальне оформлення розрахунків за авансами виданими. Облік та документальне оформлення розрахунків з підзвітними особами. Облік та документальне оформлення розрахунків за претензіями. Облік та документальне оформлення розрахунків за нарахованими доходами та з відшкодування завданих збитків. Облік та документальне оформлення іншої дебіторської заборгованості.

Облік необоротних активів

Економічна сутність, класифікація необоротних активів і їх оцінка. Документальне оформлення руху основних засобів. Переоцінка основних засобів, їх облік. Облік надходження основних засобів на підприємство. Облік вибуття основних засобів. Облік ремонтів та модернізації основних засобів. Характеристика методів нарахувань амортизації основних засобів та відображення в системі рахунків фінансового обліку. Облік та документальне оформлення оренди основних засобів як у орендаря так і у орендодавця. Особливості обліку та документальне оформлення інших необоротних матеріальних активів. Склад нематеріальних активів та їх оцінка. Документальне оформлення та облік нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Порядок нарахування амортизації нематеріальних активів.

Облік виробничих запасів

Класифікація виробничих запасів та нормативна база їх обліку. Оцінка виробничих запасів. Документальне оформлення надходження та вибуття виробничих запасів. Організація складського господарства. Облік і звітність на складах. Відображення руху виробничих запасів на рахунках бухгалтерського обліку. Синтетичний та аналітичний облік наявності та руху виробничих запасів. Особливості обліку та документальне оформлення оборотних МШП. Особливості обліку та документальне оформлення палива. Документування руху паливно-мастильних матеріалів. Синтетичний та аналітичний облік палива.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками та іншими кредиторами

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття в фінансовій звітності. Загальна характеристика П(С)БО 11 "Зобов'язання". Визначення, оцінка і класифікація зобов'язань. Види і форми розрахунків з постачальниками та підрядниками. Документування операцій по розрахунках з постачальниками та підрядниками. Синтетичний та аналітичний облік операцій по розрахунках з вітчизняними та іноземними постачальниками та підрядниками. Поняття, значення та завдання обліку розрахунків за іншими операціями. Первинний, аналітичний та синтетичний облік розрахунків за іншими операціями.

Облік кредитних операцій за розрахунками з банками та іншими позиками

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття в фінансовій звітності. Визначення та класифікація кредитів. Облік та документальне оформлення витрат пов'язаних з отриманням кредиту. Порядок та документальне оформлення кредитних операцій. Облік короткострокових позик банку. Облік довгострокових позик банку. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Синтетичний та аналітичний облік позик.

Облік розрахунків за податками та обов'язковими платежами до бюджету

Податкова система України. Види податків та їх характеристика. Загальнодержавні та місцеві податки. Податкове зобов'язання та податковий кредит. Облік податку на додану вартість. Нормативне регулювання порядку нарахування та сплати ПДВ. Система електронного адміністрування ПДВ. Документальне оформлення операцій з ПДВ. Облік та документальне оформлення акцизного податку. Нормативне регулювання порядку його нарахування та сплати. Нормативне регулювання порядку нарахування податку на прибуток. Облік та документальне оформлення нарахування та сплати податку на прибуток. Особливості відображення нарахування податку на прибуток в бухгалтерському та податковому обліку. Облік податку з доходів фізичних осіб. Нормативне регулювання порядку його нарахування та сплати. Платники податку з доходів фізичних осіб. Визначення соціальної пільги та можливі її розміри. Порядок нарахування та ставка податку з доходів фізичних осіб. Облік нарахування та сплати військового збору. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за податками і платежами.

Облік розрахунків за страхуванням

Економічний зміст розрахунків за страхуванням та його види. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Облік та документальне оформлення нарахування єдиного соціального внеску та його сплата. Облік об'єктів, платники та ставки зборів до Пенсійного фонду. Облік індивідуального страхування та страхування майна. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за страхуванням.

Облік розрахунків з оплати праці

Види, форми і системи оплати на підприємстві. Облік та документальне оформлення нарахування основної заробітної плати. Порядок розрахунку середнього заробітку. Облік розрахунків допомоги у разі тимчасової непрацездатності. Облік розрахунків щорічної і додаткової відпустки. Облік розрахунків середнього заробітку під час службового відрядження працівника підприємства та в інших випадках. Економічний зміст створення забезпечення виплат відпусток. Документальне оформлення, розрахунок та облік створення і використання забезпечення виплат відпусток. Види утримань із заробітної плати.

Обов'язкові утримання, за ініціативою підприємства і за ініціативою працівника. Зведений облік заробітної плати. Синтетичний і аналітичний облік заробітної плати.

Облік витрат виробництва та готової продукції

Поняття, визначення та класифікація витрат П (С)БО 16 “Витрати”. Облік та документальне оформлення витрат виробництва та готової продукції. Інвентаризація та облік незавершеного виробництва. Облік прямих витрат за їх видами. Облік, документальне оформлення та розподіл загальновиробничих витрат. Відображення операцій з обліку витрат виробництва на рахунках бухгалтерського обліку. Зведений облік витрат виробництва. Поняття та класифікація готової продукції. Порядок формування первісної вартості готової продукції, порядок визначення і списання калькуляційних різниць. Характеристика основних методів калькулювання. Документування господарських операцій з руху готової продукції. Аналітичний облік готової продукції. Відображення операцій з обліку готової продукції на рахунках бухгалтерського обліку. Поняття і розподіл витрат майбутніх періодів. Документування та облік витрат майбутніх періодів.

Облік формування доходів, витрат і результатів діяльності

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи, витрати і фінансові результати діяльності. Основні вимоги до визнання, складу та оцінки доходів і витрат діяльності. Класифікація та облік доходів і витрат за різними видами діяльності і функціями. Поняття фінансових результатів та порядок їх формування. Облік формування фінансових результатів діяльності за їх видами. Розрахунок прибутку, який підлягає оподаткуванню та його облік. Облік використання прибутку.

Облік власного капіталу та цільового фінансування

Визначення та класифікація власного капіталу. Документальне оформлення та облік власного капіталу за його видами: зареєстрований, капітал у дооцінках, додатковий, резервний, вилучений, неоплачений, нерозподілені прибутки (непокриті збитки). Облік та документальне оформлення розрахунків з учасниками (засновниками) підприємства. Облік нарахування та виплати дивідендів. Облік цільового фінансування. Облік забезпечення майбутніх витрат та платежів.

Основи фінансової звітності підприємства

Мета і принципи фінансової звітності, визнання і розкриття її елементів. Склад і форми фінансової звітності та використання її даних для управління підприємствами. Вимоги до фінансової звітності та порядок складання: форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»: структура, зміст статей, порядок їх розкриття; форми №2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” – загальні положення, визнання доходів і витрат, формат звіту, порядок заповнення; форми №3 “Звіт про рух грошових коштів” – загальні положення, розкриття інформації про рух грошових коштів, формат звіту, метод заповнення; Форми №4 “Звіт про власний капітал” – загальні положення, розкриття інформації про

власний капітал, формат звіту; форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності»: загальні положення, розкриття інформації щодо приміток.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-1. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

Допоміжна

4. Крупка Я. Д. Фінансовий облік: підруч. / Крупка Я. Д. та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.
5. Лишиленко А. Бухгалтерський облік: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 670 с.
6. Слюсаренко В.Є. Практикум з бухгалтерського обліку. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 388 с.
7. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні. Основи та практика: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 608 с.
8. Абрамчук М. Ю., Гуменна Ю. Г., Тютюнник І. В., Рубанов П. М. Фінансовий облік: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2018. 395 с.

МОДУЛЬ 3. «ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Економічний аналіз як галузь економічної науки. Основні етапи розвитку економічного аналізу. Його роль в управлінні господарством та підвищенні ефективності виробництва. Економічний аналіз в умовах ринкової економіки. Господарська діяльність як предмет економічного аналізу. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Зміст аналізу. Умови, які спонукали до розвитку аналізу на підприємствах. Використання в економічному аналізі системи показників. Основні категорії економічного аналізу. Ресурси, фактори (чинники), резерви виробництва, їх класифікація. Завдання економічного аналізу. Оцінка результатів господарської діяльності. Сприяння управлінню й контролю виробництва. Пошук та виявлення резервів, заходи для їх реалізації з метою підвищення ефективності виробництва. Місце економічного аналізу господарської діяльності у системі наук. Його зв'язок з політичною економією, галузевими економіками, маркетингом, організацією виробництва й управління, фінансуванням, банківською справою, статистикою, бухгалтерським обліком, аудитом тощо.

Метод і методичні прийоми економічного аналізу

Визначення методу. Класифікація методів. Метод економічного аналізу. Аналітичний метод і принципи аналітичного дослідження. Деталізація звітних показників. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Способи елімінування: ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць та перерахунків. Порівняння, його застосування в аналізі. Види порівнянь. Вимоги, які пред'являються до забезпечення порівнянності даних. Прийоми нейтралізації цінового фактора, обсягу виробництва, структури та асортименту тощо. Моделювання. Види моделей. Використання моделювання в економічному аналізі. Балансові зіставлення. Застосування цього методу для перевірки узгодження й вірогідності звітних фактів. Використання балансових розрахунків для визначення величини невідомих показників і факторів. Сальдовий прийом, можливості використання його в аналізі. Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Табличний метод. Особливості побудови аналітичної таблиці. Використання табличного методу в аналізі. Прийоми групувань і вибірки. Динамічні ряди. Обчислення середніх і відносних величин. Графічні методи. Економіко-математичні методи, які застосовуються в економічному аналізі, їх класифікація. Лінійне й динамічне програмування, теорія масового обслуговування, сітьові графіки, транспортна задача та ін. Особливості їх використання в аналізі господарської діяльності та сфери їхнього застосування. Соціологічні та інші методи, які застосовуються в економічному аналізі. Анкетний метод дослідження. Опитування суб'єктів аналізу. Проведення експерименту.

Види аналізу та його інформаційне забезпечення

Види та напрямки економічного аналізу. Оперативний аналіз. Перспективний аналіз. Техніко-економічний і фінансово-економічний аналіз. Міжзаводський, або порівняльний аналіз. Функціонально-вартісний і системний аналіз. Зміст й поняття інформації. Інформація як важливий ресурс сучасної ринкової економіки. Гласність і секретність інформації. Комерційна таємниця, її межі та значення для суб'єктів господарської діяльності. Організація й контроль потоків інформаційного забезпечення виробництва. Характеристика й класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві. Система техніко-економічних показників як база економічного аналізу. Вимоги, яким повинна відповідати система обліку й звітності. Нагромадження, обробка, систематизація, зберігання й використання аналітичної інформації. Використання ЕОМ в економічному аналізі. Розробка й класифікація аналітичних задач. Створення автоматизованого банку даних для розв'язування аналітичних задач. Перевірка вірогідності джерел інформації, які використовуються в аналізі. Перевірка за зовнішніми прикметами (за формою) та за змістом. Методи перевірки якості підприємства. Використання аудиту для перевірки якості бухгалтерських даних і звітів.

Аналіз організаційно-технічного і економічного рівня підприємства

Оцінка місця розташування та природно-кліматичних умов як об'єктивних факторів формування виробничої стратегії підприємства. Аналіз розмірів та організаційної структури господарства. Аналіз рівня спеціалізації та концентрації

виробництва. Аналіз рівня інтенсифікації виробництва, результатів та економічної ефективності інтенсифікації. Оцінка результатів господарської діяльності.

Аналіз фінансового стану підприємства

Взаємозв'язок фінансового стану підприємства й результатів його виробничої та збутової діяльності. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства: зміст, оцінка й аналітичне значення окремих статей балансу. Аналітичне групування статей. Оцінка фінансового стану підприємств. Визначення платоспроможності підприємства за балансом та іншими джерелами інформації. Поточна й очікувана платоспроможність. Фактори, що впливають на фінансовий стан організації. Основні заходи для стабілізації фінансового стану підприємства. Аналіз майна підприємства й джерел його покриття. Аналіз змін у складі та структурі активів балансу на конкретну дату й у динаміці. Оцінка співвідношення основного й оборотного капіталу. Аналіз структури основних і оборотних активів. Оцінка причин змін, які сталися в структурі активів, і їхнього впливу на платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Аналіз матеріальних оборотних активів, виявлення надлишкових і непотрібних запасів, визначення шляхів їх скорочення. Аналіз дебіторської заборгованості: за обсягом, складом, структурою й строками її виникнення (за даними аналітичного обліку). Аналіз пасивів підприємства. Склад і співвідношення власного та позичкового капіталу на конкретну дату й у динаміці. Оцінка впливу змін у структурі джерел коштів на фінансовий стан підприємства. Аналіз причин зміни окремих джерел формування власного капіталу. Визначення за балансом власних обігових коштів. Аналіз залучених коштів за строками їх погашення. Аналіз фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Відносні показники фінансової стійкості, методи їх визначення й оцінка досягнутого рівня. Узагальнюючі й проміжні показники ліквідності, показники короткострокової та довгострокової ліквідності: методи обчислення, оцінка їх відповідності оптимальним значенням. Аналіз оборотності обігових коштів і причин її зміни. Визначення суми ефекту від її зміни. Узагальнення результатів аналізу фінансового стану підприємства й визначення шляхів фінансового оздоровлення.

Аналіз прибутку і рентабельності

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі узагальнюючих вартісних показників, його значення в оцінці та стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Балансовий прибуток і його складові. Вплив окремих груп фінансових результатів на розмір балансового прибутку. Прибуток від реалізації (робіт, послуг). Аналіз факторів зміни прибутку від реалізації. Аналіз доходів і збитків, що не плануються. Оцінка втрачених можливостей збільшення прибутку й причин цього. Аналіз розподілу прибутку. Визначення суми чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства. Фактори, які впливають на розмір чистого прибутку: їх класифікація на залежні та незалежні від діяльності підприємства. Аналіз і обґрунтування доцільності основних напрямків використання прибутку. Аналіз показників рентабельності: загальна

рентабельність виробництва, реалізованої продукції, окремих виробів. Фактори зміни рентабельності, резерви зростання.

Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг

Значення й завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг. Загальна схема й послідовність проведення аналізу. Система показників продукції та обсягів виробництва. Фактори виробництва продукції. Інформаційна база аналізу. Аналіз обсягу виробництва продукції в натуральному й вартісному вираженні. Оцінка динаміки обсягу продукції виробництва. Вимірники, які використовуються для обчислення динаміки показників. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних факторів на динаміку показників, методики їх розрахунку. Аналіз асортименту й структури випуску продукції. Комплексний аналіз впливу асортименту й структурних зрушень на економічні показники роботи підприємства. Методика розрахунку впливу цього фактора на обсяг виробництва та інші показники підприємства. Аналіз якості продукції та робіт. Показники якості. Сортистість і методика аналізу її. Аналіз впливу зміни якості на економічні показники роботи підприємства. Аналіз виробничого браку підприємства. Аналіз комплектності й ритмічності роботи підприємства. Оцінка резервів збільшення випуску продукції.

Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Значення й завдання аналізу. Загальна схема аналізу. Джерела інформації. Аналіз забезпечення підприємства трудовими ресурсами. Аналіз ефективності використання і освоєння виробничих потужностей. Аналіз використання робочого часу. Показники та аналіз динаміки продуктивності праці. Аналіз впливу трудових і організаційно-технічних факторів на динаміку продуктивності праці. Аналіз трудомісткості продукції, що випускається. Факторний аналіз продуктивності праці методом елімінування (ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць). Аналіз резервів продуктивності праці й випуску товарної продукції за рахунок кращого використання трудових ресурсів.

Аналіз довгострокових активів підприємства

Значення й завдання аналізу довгострокових активів підприємства. Загальна схема аналізу. Джерела інформації. Аналіз показників складу, структури й технічного стану основних засобів. Показники забезпеченості підприємства устаткуванням, виробничими площами та іншими основними засобами. Оцінка динаміки оновлення й модернізації основних засобів, фондоозброєності праці. Оцінка інвестиційної активності підприємства. Аналіз використання основних засобів. Класифікація показників використання основних засобів. Аналіз фондівіддачі та факторів її зміни. Аналіз ефективності використання й освоєння виробничих потужностей. Аналіз використання виробничого устаткування. Методика визначення й розрахунку резервів збільшення випуску продукції.

Аналіз матеріальних ресурсів та ефективність їх використання

Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами й ефективності їх використання. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня

виробничих запасів. Фактори, що впливають на рівень складських запасів підприємства. Аналіз показників використання матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріаломісткості продукції. Аналіз факторів зміни й виявлення резервів зниження матеріаломісткості продукції та підвищення ефективності виробництва.

Аналіз витрат на виробництво, собівартості і реалізації продукції

Значення, завдання й система інформаційного забезпечення аналізу витрат на підприємстві. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу. Система показників рівня витрат і собівартості продукції. Загальна схема формування витрат підприємства та їх аналізу. Напрямки аналізу витрат на підприємстві за їх елементами та статтями калькуляції, за залежністю від обсягу виробництва й збуту продукції, за місцями виникнення витрат, за об'єктами калькуляції. Аналіз собівартості продукції за статтями витрат. Аналіз матеріальних витрат. Аналіз витрат на заробітну плату й використання фонду оплати праці. Аналіз середньої заробітної плати. Непродуктивні виплати з фонду заробітної плати. Аналіз комплексних статей витрат: витрат на утримання та експлуатацію устаткування, цехових, загальногосподарських, позавиробничих витрат. Аналіз собівартості окремих виробів. Фактори формування собівартості виробів і методи їх аналізу. Аналіз інших статей собівартості продукції. Зміст і методи оперативного аналізу витрат на виробництво та збут продукції. Вибір показників оперативного аналізу та контролю витрат підприємства. Методи виявлення, оцінка й систематизація причин і винуватців відхилень витрат від плану. Підрахунок і розробка заходів для реалізації виявлених резервів собівартості. Оцінка обсягів і динаміки реалізації продукції та послуг. Аналіз виконання договірних зобов'язань по поставках: обсяг, строки, асортимент, якість. Характеристика взаємозв'язків показників випуску, відвантаження й реалізації продукції. Аналіз і оцінка збуту окремих товарів. Аналіз виторгу від експорту та факторів його зміни. Аналіз виконання зобов'язань по зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Оцінка загальних обсягів експортних поставок. Оцінка за асортиментом, за окремими покупцями, за групами країн, за видами поставок і формами розрахунків. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на зовнішніх ринках та ефективності експортних операцій. Зміст і реалізація підсумкового аналізу виторгу від реалізації продукції й послуг. Підрахунок резервів збільшення реалізації продукції.

Комплексний аналіз та узагальнення результатів діяльності підприємства

Методика комплексної оцінки діяльності підприємства. Формування системи показників, які відображають наявність, забезпеченість, використання ресурсного потенціалу, результати діяльності і ефективність виробництва. Методи комплексної оцінки: бальний метод, метод суми місць, метод рейтингової оцінки тощо. Визначення комплексного, узагальненого показника результатів діяльності підприємства. Оцінка діяльності підприємства за рейтинговим показником. Розробка заходів щодо підвищення ефективності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Економічний аналіз: навчальний посібник. Сафронська І.М., Пеняк Ю.С., Ментей О.С., Кочетков О.В.– Луган. нац. аграр. ун-т.– Х., 2018. – 509 с.
2. Економічний аналіз : [навч. посіб.] / [М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.] ; за ред. М.Г. Чумаченка. – [3-є вид., без змін]. – К. : КНЕУ, 2013. – 560 с.
3. Економічний аналіз: навчальний посібник. Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В.Ровенська, О. В. Латишева, Т. П. Гітис, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с.
4. Економічний аналіз: навчальний посібник. Міщук Г. Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. – Краматорськ : ДДМА, 2017. – 200 с.

Допоміжна література

5. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 630 с.
6. Приймак В. І. Математичні методи економічного аналізу: навчальний посібник / В. І. Приймак. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 296 с.
7. Прокопенко І. Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навчальний посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 430 с.
8. Шурпенкова Р.К. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник/ Р.К.Шурпенкова,І.І. Демко .- К.: УБС НБУ, 2011.- 287 с. 6.

МОДУЛЬ 4. «ОПОДАТКУВАННЯ»

Сутність і види податків

Соціально-економічна сутність податків. Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків, їх ознаки як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету - плата, відрахування, неподаткові доходи. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, податкова пільга, податковий період, форма податкової звітності. Методи побудови податкових ставок та їх види. Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за формою оподаткування на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування - податки на доходи, споживання і майно. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють, - загальнодержавні та місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення - розкладні і окладні. Класифікація податків за співвідношенням між ставкою податку та величиною об'єкта оподаткування – прогресивні, пропорційні, регресивні. Класифікація податків за суб'єктом оподаткування – податки, що сплачують юридичні та фізичні особи. Види прямих податків. Реальні податки: земельний, домовий, промисловий, податок на грошовий капітал. Особисті податки: подушний, прибутковий, майновий, на спадщину і дарування. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх

справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова політика і податкова система держави

Податкова система. Поняття податкової системи, наукові основи побудови податкової системи і основні принципи побудови. Структура податкової системи. Система оподаткування України: поняття та принципи побудови. Основні етапи становлення системи оподаткування в Україні. Необхідність подальшого реформування системи оподаткування. Податкова політика: поняття податкової політики та напрямки її проведення. Оцінка рівня податкового навантаження на макро- і мікрорівнях. Податкова політика держави: суть, структура та стратегія проведення. Завдання і цілі податкової політики держави. Основні принципи податкової політики в Україні.

Державна податкова служба України

Податкова служба держави. Історія становлення податкової служби в Україні. Організаційна структура органів державної податкової служби та їх основні завдання. Функції Державної фіскальної служби України. Функції середнього та базового рівня державної фіскальної служби України. Податкова міліція як складова частина органів фіскальної служби та її завдання. Повноваження органів державної фіскальної служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Правове регламентування встановлення та справляння податків. Права, обов'язки та відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

Облік платників і надходжень податків до бюджету

Облік платників як один з головних елементів податкової роботи. Особливості обліку юридичних осіб. Порядок реєстрації юридичних осіб. Реєстр юридичних осіб. Державна реєстрація фізичних осіб – платників податків. Присвоєння ідентифікаційних номерів фізичним особам – платникам податків. Особливості постановки на облік фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості постановки на облік фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та отримують доходи з різних джерел. Облік податків і неподаткових платежів. Особові рахунки, порядок їх відкриття і ведення. Документи, що використовуються для записів в особових рахунках.

Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість, передумови впровадження та розвиток. Платники податку. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Визначення об'єкта оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань. Поняття бази оподаткування з податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів. Розмір ставок податку. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Перелік операцій, що не є об'єктом оподаткування. Операції що звільнені

від оподаткування. Податковий кредит. Порядок визначення дати податкового кредиту. Електронний реєстр податкових накладних у системі електронного адміністрування ПДВ. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Строки сплати ПДВ та податкова звітність з ПДВ.

Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Історія його становлення в Україні. Правова база оподаткування. Акцизний податок в системі непрямих податків, його недоліки та переваги. Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Види ставок акцизного податку: специфічні та адвалорні. Пільги з акцизного податку. Обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок. Обчислення податку із застосуванням специфічних ставок. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України та товарів, які ввозяться на митну територію України. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками. Особливості механізму оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Акцизні марки: порядок їх отримання і використання вітчизняними виробниками та імпортерами. Акцизні склади.

Мито

Мито в системі непрямих податків. Законодавче регулювання справляння мита. Митна політика та її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти. Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок: преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

Податок на прибуток підприємств

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. Бюджетне значення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток як регулюючий чинник. Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Перелік доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування та тих, що не включаються до доходів. Порядок визнання доходів. Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку. Особливості визначення витрат подвійного призначення. Амортизація основних засобів. Порядок зарахування суми від'ємного значення об'єкта оподаткування в наступних податкових періодах. Звільнення від оподаткування та пільги з податку на прибуток. Оподаткування операцій особливого виду. Порядок обчислення податку на прибуток та строки подання декларації.

Податок на доходи фізичних осіб

Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового

оподаткування. Бюджетне і соціальне значення податку. Переваги і недоліки податку. Платники податку. Поняття податкового агента. Об'єкти оподаткування резидентів та нерезидентів. Поняття загального річного оподатковуваного доходу. Загальний місячний оподатковуваний дохід та його структура. Доходи, які не включаються до складу загально місячного або річного оподатковуваного доходу. Поняття податкової знижки. Перелік витрат, дозволених до складу податкової знижки. Обмеження застосування права на нарахування податкової знижки. Податкові соціальні пільги та порядок їх надання. Розмір соціальної податкової пільги. Ставки податку та порядок його адміністрування. Особи, відповідальні за нарахування, утримання та сплату (перерахування) податку до бюджету. Порядок сплати та подання звітності податковим агентом. Особливості нарахування та сплати податку з особливих видів доходів. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) та відповідальність платників за порушення податкового законодавства.

Спрощена системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Законодавче регулювання стягнення єдиного податку. Перелік юридичних і фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право переходу на сплату єдиного податку. Порядок переходу. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок. Особливості нарахуванні і сплати єдиного податку для юридичних осіб. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - юридичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів. Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для фізичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів. Правове регулювання справляння податків для сільськогосподарських товаровиробників. Об'єкт оподаткування та ставки податків для сільськогосподарських товаровиробників. Порядок нарахування та строки сплати податків для сільськогосподарських товаровиробників.

Екологічний податок та рентна плата

Підстава і мета встановлення плати за ресурси. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Плата за ресурси як інструмент впливу на економне і раціональне використання ресурсів. Екологічний податок. Його суть і призначення. Платники податку, податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, подання податкової звітності та сплати податку. Збір за спеціальне використання води, його законодавче регулювання, платники і об'єкт оподаткування. Ставки збору. Особливості оподаткування окремих груп водних ресурсів. Звільнення від

сплати податку. Строки сплати податку та звітність платників. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Сутність і призначення збору. Види лісових ресурсів. Платники та об'єкт обчислення збору. Ставки збору. Нарахування та строки сплати збору. Плата за користування надрами. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин (платники, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставки, порядок нарахування та сплати податкових зобов'язань). Плата за користування надрами для видобування корисних копалин (платники, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставки, порядок нарахування та сплати податкових зобов'язань). Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки, порядок обчислення та строки сплати збору.

Інші податки і збори

Місцеві податки і збори як джерело формування місцевих бюджетів. Правове регулювання сплати місцевих податків і зборів. Склад місцевих податків і зборів, особливості їх сплати. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.

Ухилення від сплати податків

Сутність категорії ухилення від сплати податків. Основні причини ухилення від сплати податків. Незаконне ухилення від сплати податків як суспільна загроза. Можливі шляхи ухилення від сплати різних видів податків. Заниження сум податків, зборів та інших податкових платежів. Проблемні питання податкового законодавства. Визначення розмірів збитків від умисного ухилення від сплати податків та їх класифікація. Боротьба з ухиленням від сплати податків. Узаконені способи зменшення сум податкових зобов'язань. Принципи формування ефективної податкової політики. Чинники мінімізації податкових та неподаткових платежів. Розрахунок коефіцієнтів ефективності оподаткування та пільгового оподаткування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Податковий кодекс України: Закон України від 23.12.2010 р. № 2856-VI. оновлення: 08.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 08.02.2023)
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Дата оновлення: 18.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 08.02.2023)
3. Про митний тариф України: Закон України від 19.10.2022 р. № 2697-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (дата звернення: 08.02.2023)
4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Дата оновлення: 04.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 07.02.2023)

Допоміжна література

1. Податкова система : навч. посіб. / Волохова І. С. та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с. URL: <https://tinyurl.com/yexu9jbe> (дата звернення: 07.02.2023)
2. Дроб'язко С. І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Навч. посіб. / С. І. Дроб'язко, Т. М. Козир, С. Б. Холод, за загальною ред. П. Й. Атамаса. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
3. Сідельникова Л. П. Оподаткування суб'єктів підприємництва [Текст]: Навчальний посібник / Л. П. Сідельникова, Т. В. Чижова, Я. В. Якуша. - Київ: Видавництво Ліра-К, 2012. – 424 с.
4. Котенко Л. М. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності: навч. посібн. / Л. М. Котенко, А. С. Крутова, Т. О. Тарасова. – Х.: Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі, 2013. – 387 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Фаховий вступний іспит для конкурсного відбору вступника для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» складається з чотирьох груп тестів відповідно по 5 (п'ять) тестів на кожну дисципліну, всього 20 (двадцять) тестів закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Перевірка знань за кожною обов'язковою дисципліною здійснюється на основі відповідей вступника на відповідну кількість питань.

Критерії оцінювання відповіді на тестове запитання у разі очного фахового вступного випробування:

- 1) повна вірна відповідь (відмічено всі вірні відповіді та не вказані невірні відповіді) – 10 балів;
- 2) неповна вірна відповідь (відмічено більше вірних відповідей, ніж невірних відповідей) – 8 бали;
- 3) кількість вказаних вірних відповідей дорівнює кількості невірних відповідей – 6 бали;
- 4) неповна невірна відповідь (відмічено невірних відповідей більше, ніж вірних відповідей) – 4 бали;
- 5) повністю невірна відповідь (усі відповіді дано невірно або не відмічено відповідей по тесту) – 0 балів.

Кожне тестове запитання буде оцінено автоматично системою Moodle від 0 до 10 балів в залежності від кількості вказаних вірних відповідей.

Сумарна кількість набраних вступником балів оцінюється за єдиною шкалою до 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає не менше 100 балів.

Дисципліна	Кількість питань	Кількість балів за повну вірну відповідь на кожне питання	Загальна сума балів
Бухгалтерський облік	5	10	50
Фінансовий облік	5	10	50
Економічний аналіз	5	10	50
Оподаткування	5	10	50
РАЗОМ	20		200

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Протокол № 2 від «15» квітня 2024 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Сергій ЄЛЬЦОВ